

SZdŠa OA
R U M B U R K

**STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A OBCHODNÍ
AKADEMIE,
RUMBURK, PŘÍSPĚVKOVÁ
ORGANIZACE**

Františka Nohy 959/6, 408 30, RUMBURK, P.O.BOX 67

OBVAZOVÁ TECHNIKA

Vypracovala: Mgr. Eva Strnadová

ŠKOLNÍ ROK 2013/2014

OBVAZOVÁ TECHNIKA

CÍLE KAPITOLY

- **vyjmenovat jednotlivé druhy obvazového materiálu (OM)**
- **znát účel obvazování**
- **znát zásady pro práci s obvazy**
- **prakticky zvládnout základní druhy otoček**
- **znát rizika nesprávně přiloženého obvazu**
- **umět přiložit jednotlivé typy obvazu na různé části těla**

Úvod

OBVAZOVÁ TECHNIKA

RÁNA

- **popis:**
- **rána je porušení celistvosti kůže, sliznice, nebo povrchu orgánu**
- **příčiny:**
 - **mechanické**
 - **chemické**
 - **nepřiměřené teploty**
- **vzniklá rána se musí provizorně či definitivně ošetřit – sterilně krýt a vhodným způsobem obvázat**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

HOJENÍ RAN

hojení rány napomáhá:

- **odborné ošetření**
- **správná volba obvazového materiálu a techniky**
- **klidový režim**

VÝZNAM, ZÁSADY A ÚČEL OBVAZOVÉ TECHNIKY

OBVAZOVÁ TECHNIKA

VÝZNAM OBVAZOVÉ TECHNIKY

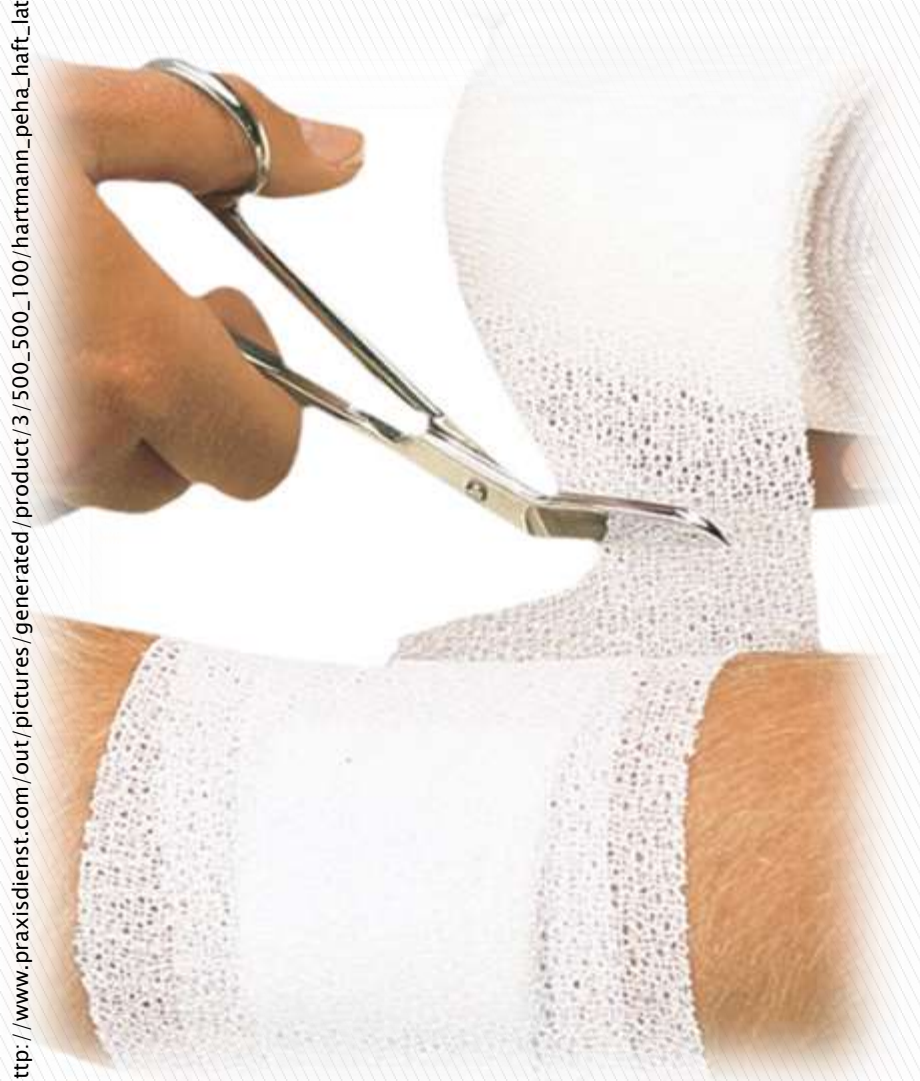
<http://zdravotnicke-potreby.net/user-files/images/obinadlo-hydrofilni-sterilni-pletene.jpg>

- **zastavení krvácení**
- **znehybnění poraněné části těla**
- **fixace sterilního krytí**
- **zabránění druhotné infekce**
- **odsávání sekrece**
- **fixace poraněné části v určité poloze**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

ZÁSADY OBVAZOVÉ TECHNIKY

- **rána musí být sterilně kryta a krytí musí přesahovat okraje rány**
- **sterilním krytím nepohybujeme – infekce**
- **OM musí být sterilní**
- **obvaz přikládáme tak, aby fixoval, ale neškrtil**
- **obvazovat začínáme až na výjimky na nejužším místě poraněné části**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

ÚČEL OBVAZOVÉ TECHNIKY

-
- **zpevňující (fixační) - zpevňují klouby, zlomeniny**
 - **kompresivní (tlakové) - zastavují krvácení**
 - **krycí - chrání před nečistotou, vnějšími vlivy, chladem**
 - **extenční (natahující) - vyrovnávají zkrácení končetin způsobené zlomeninou**
 - **podpůrné - udržuje určitou část těla v žádoucí poloze**
 - **regresní (nápravné) - pozvolna mění tvar určité části těla (ortopedie)**

DĚLENÍ OBVAZŮ PODLE MATERIÁLU

OBVAZOVÁ TECHNIKA

DĚLENÍ OBVAZŮ PODLE MATERIÁLU

- **šátkové**
- **obinadlové**
- **náplast'ové**
- **prakové**
- **obvazy z tuhoucích hmot**
- **obvazy z pružných hmot**
- **dlahové obvazy**

DRUHY OBVAZOVÉHO MATERIÁLU

OBVAZOVÁ TECHNIKA

DRUHY OBVAZOVÉHO MATERIÁLU

- **tkaniny**
- **vlákniny**
- **látky ztužující obvazy**
- **postřikové obvazy**
- **zpevňující materiály**
- **náplasti**

1. Tkaniny (tkané i netkané textilní výrobky)	2. Vlákenniny (přírodní, umělé nebo kombinované materiály)	3. Látky ztužující obvazy (napuštěná tkanina látkami, které zpevňují obvaz)	4. Postříkové obvazy (obvaz ve spreji)	5. Zpevňující materiály (k podepření např. zlomenin)	6. Náplasti (k přikrytí kůže, vstříknutí, zpevnění obvazů)
<p>1.1. Hydrofilní mul: hydrofilová obinadla:</p> <p>mulové čtverce:</p> <p>tamporky:</p> <p>longety a mulové dráty</p>	<p>Obvazová vata přírodní:</p> <p>syntetická:</p> <p>Buničitá vata</p> 	<p>Elast. obinadla s latex. impregnací</p> <p>Škrobová hydrofil. obinadla</p> <p>Sádrová obinadla</p> 	<p>Postříkové obvazy po zaschnutí vytvoří průhledný film pokožku nedráždí odstraňuje se tamponem namočeným benzinem</p> 	<p>Dlahy různé materiály - plast, kov, st. pneumatikové dlahy - záchraná služba</p> 	<p>Náplasti nedráždivé, neesterilizační materiály</p>
<p>1.2. Pružná síťovina - Prubar</p> 	<p>Perlan (netkaná textilie)</p> 	<p>Zinkoklihová obinadla</p> 			
<p>1.3. Trikot</p> 					
<p>1.4. Tylexol</p> 		<p>Syntetická sádra - plast</p> 			
<p>1.5. Pružná elastická obinadla</p> 					

OBVAZOVÁ TECHNIKA

DRUHY OBVAZOVÉHO MATERIÁLU

- **tkaniny**
- **vlákniny**
- **látky ztužující obvazy**
- **postříkové obvazy**
- **zpevňující materiály**
- **náplasti**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

TKANINY

- **tkané nebo netkané textilní výrobky z přírodních (bavlna, len, hedvábí) či synteticky vyrobených materiálů (viskóza, polyamid)**
- **výrobky:**
 - ✓ **hydrofilní mul**
 - ✓ **pružná síťovina – Pruban**
 - ✓ **Trikot**
 - ✓ **Tylexol**
 - ✓ **pružná elastická obinadla**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

TKANINY – HYDROFILNÍ MUL

- **řidká, bílá tkanina, z níž se dělají:**
 - **hydrofilová obinadla** – různé šířky, obvazování části těla
 - **mulové čtverce** – ke sterilnímu krytí ran, různé velikosti, nesmí se třepit
 - **longety** – podélně založené pruhy, při OP k sušení ran
 - **tampony** – různé velikosti, k odsávání sekretu a krve z ran, k desinfekci pokožky
 - **mulové drény** – k odvodu sekretu a hnisu
- **tyto materiály se připravují centrálně, na oddělení se dodávají sterilní, ve vzduchotěsně uzavřených sáčcích**

<http://medicalplus.net.pl/userdata/gfx/78b28d6f0466a8f962711a2b548b8c3a.jpg>

http://www.galenicamedical.cz/fotky9176/fotos/_vyr_297tamponadni.jpg

<http://www.omniprax.cz/obr/13615.jpg>

OBVAZOVÁ TECHNIKA

TKANINY – PRUŽNÁ SÍŤOVINA PRUBAN

- **tkanina z bavlny a latexových nití s polyamidem**
- **tvár punčochy s různým průměrem**
- **bez záhybů, neškrťí, nesmekají se, nevytahují se**
- **dodáván v kotouči, z něhož se ustříhne potřebná délka**
- **krycí a fixační účel**

http://cz.hartmann.info/images/pruban_01_250.jpg

<http://www.poradte.cz/picture/2012/76>

http://www.lecbarany.cz/images_obsah/produkty_aplikace/600x600/579.jpg

OBVAZOVÁ TECHNIKA

TKANINY – TRIKOT, TRIKOTOVÝ TUBUS

- **pružný úplet bez švu**
- **k podkládání škrobových a sádrových obvazů, extenční punčoška**
- **podobné jako Pruban, ale tenčí, jemnější**

http://www.lohmann-rauscher.sk/uploads/pics/tg_Trikotoschlauch_07.jpg

<http://www.medico-shop.ch/media/catalog/category/070603.jpg>

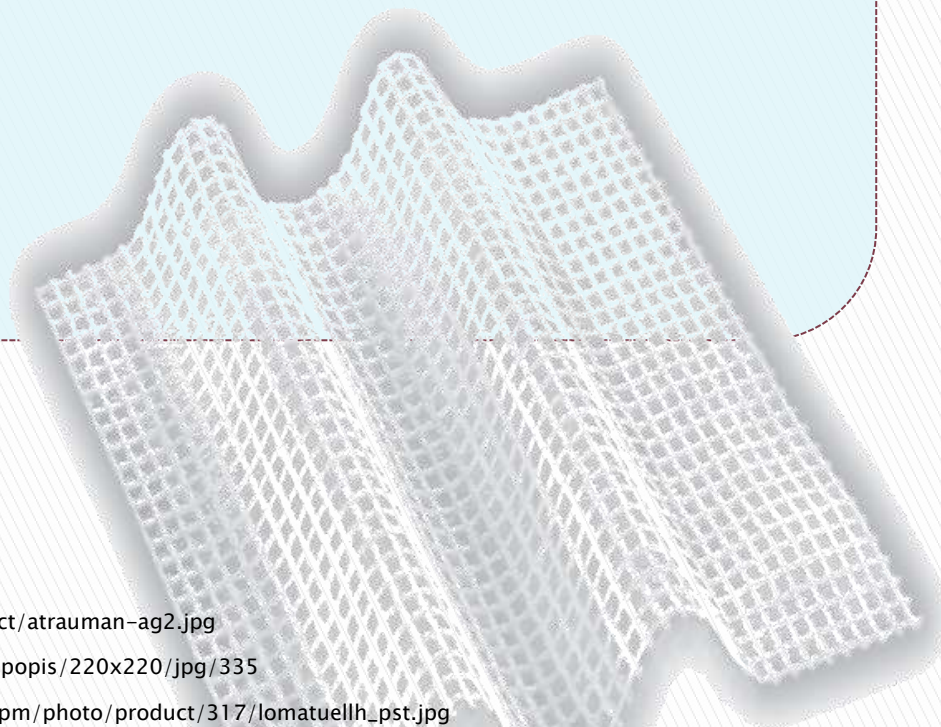
<http://www.mcfarlanemedical.com.au/documents/categories/Tubifast%20Tubular%20Bandages.jpg>

OBVAZOVÁ TECHNIKA

TKANINY – TYLEX, TYLEXOL, MASTNÝ TYL

- **tkanina napuštěná mastmi, vazelínou**
- **krytí popálenin, defektů**
- **dnes nové výrobky – Atrauman aj.**

http://cdn.medi-shop.gr/shop_image/product/atrauman-ag2.jpg

<http://www.zelenahvezda.cz/img/datasheet/popis/220x220/jpg/335>

http://www.pansementescarre.com/photos-lpm/photo/product/317/lomatuellh_pst.jpg

<http://1.bp.blogspot.com/-67Eb4a2P3vc/USCwuz14Yki/AAAAAAAAANs/1VeBL9Qssq4/s320/P1020104.JPG>

OBVAZOVÁ TECHNIKA

TKANINY – PRUŽNÁ ELASTICKÁ OBINADLA

- **první pomoc, ke zpevnění kloubů**
- **bandáže DK**
- **různé šířky**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

VLÁKNINY

- **přírodní, umělé nebo kombinované materiály určené je zhotovování podkladových vrstev obvazů**
- **vyrobena z různých druhů bavlny nebo celulózy**
- **výrobky:**
 - **obvazová vata** – čistá bělená bavlna, nesmí se vkládat do rány, k podkládání škrabových a sádrových obvazů, zhotovení štětiček, jiné. **Vata přírodní, syntetická**
 - **buničitá vata** – savý lisovaný papír, různé velikosti – desinfekce kůže před injekcemi, hygienické kapesníčky, otírání úst a jiné
 - **Perlan (netkaná textilie)** – umělá tkanina, jednorázové roušky, podložky, utěrky, žínky, chirurgické ústenky (roušky), operační i návštěvnické pláště, čepice, hygienické podložky atd.

http://egmedical.cz/zen_obr/netkanka_modra.jpg

<http://pervin.cz/media/fotky/masaze.jpg>

http://www.vyroubal.cz/?cz_zdravotnictvi,7

<http://www.zpflorence.cz/obrazky/products/main/hartmann-valaclean-hand-40a.jpg>

OBVAZOVÁ TECHNIKA

VLÁKNINY

http://www.lecbarany.cz/images_obsah/produkty/600x600/771.jpg

<http://www.omniprax.cz/obr/600804.jpg>

OBVAZOVÁ TECHNIKA

LÁTKY ZTUŽUJÍCÍ OBVAZY

- **některé tkaniny se napouštějí látkami, které zpevňují obvazy**
- **patří sem:**

- **elastická obinadla s latexovou impregnací** – velký zpevňující účinek, stačí jen několik otoček, fixace kloubů a kónických částí těla
- **sádra** – z hydrofilních obinadel nasycených sádrrou, různá šířka i délka, baleny v neprodyšných obalech, před použitím ponor do teplé vody, pod sádry trikot, dnes odlehčené syntetické fixační materiály
- **škrob** – obinadla napuštěná škrobem (rýžový, bramborový), neutahují se, jinak se srazí
- **zinkoklih** – fixace menších kloubních poranění
- **jiné (latex,)kaučuková pryskyřice**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

POSTŘIKOVÉ OBVAZY

➤ sprejový obvaz, slouží ke krytí:

- aseptických ran
- čistých drobných poranění
- pooperační jizvy

OBVAZOVÁ TECHNIKA

ZPEVŇUJÍCÍ MATERIÁLY

- **materiály ze dřeva (dnes minimálně), kovu, plastu**
- **zvyšují odolnost obvazu vůči tlaku a ohybu**
- **typy:**
 - **dlahy (kovové, PVC, pneumatické – RZP)**
 - **dříve dřevěné dýhy**

<http://www.helago-cz.cz/public/content-images/cz/set/19852.jpg>

http://www.supportmed.cz/img_item/Bolton_fix01.jpg

http://static.adcc.sk/media/images/products/ZP/12906/0_r8ucoz0_400x400.jpg

OBVAZOVÁ TECHNIKA

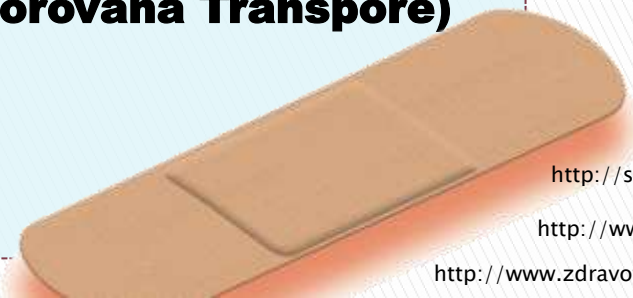
NÁPLASTI

účel:

- k přichycení krycích vrstev rány
- ke zpevnění obvazu
- připevnění měřících přístrojů, čidel
- zhotovení náplast'ových obvazů

druhy:

- spofaplast
- nedráždivě nealergizující náplasti
(transparentní perforovaná Transpore)

<http://select-sport.cz/2577/polstarkova-naplast-select-plasters.jpg>

http://www.percom.cz/naplasti/img/naplasti/V_naplast%2019x76.jpg

<http://www.zdravotnicke-potreby.net/velke/16178-090708161027-naplast.jpg>

ZÁSADY OBVAZOVÁNÍ

OBVAZOVÁ TECHNIKA

ZÁSADY OBVAZOVÁNÍ

- **umyté ruce**
- **připravit potřebný materiál a pomůcky**
- **vhodná poloha nemocného**
- **vhodná poloha obvazované končetiny - fyziologická poloha**
- **pracovat ohleduplně, citlivě**
- **stůj před nemocným - sleduješ projevy**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

DĚLENÍ OBVAZŮ PODLE MATERIÁLU

http://g.denik.cz/97/ab/f201104210184801_denik-380.jpg

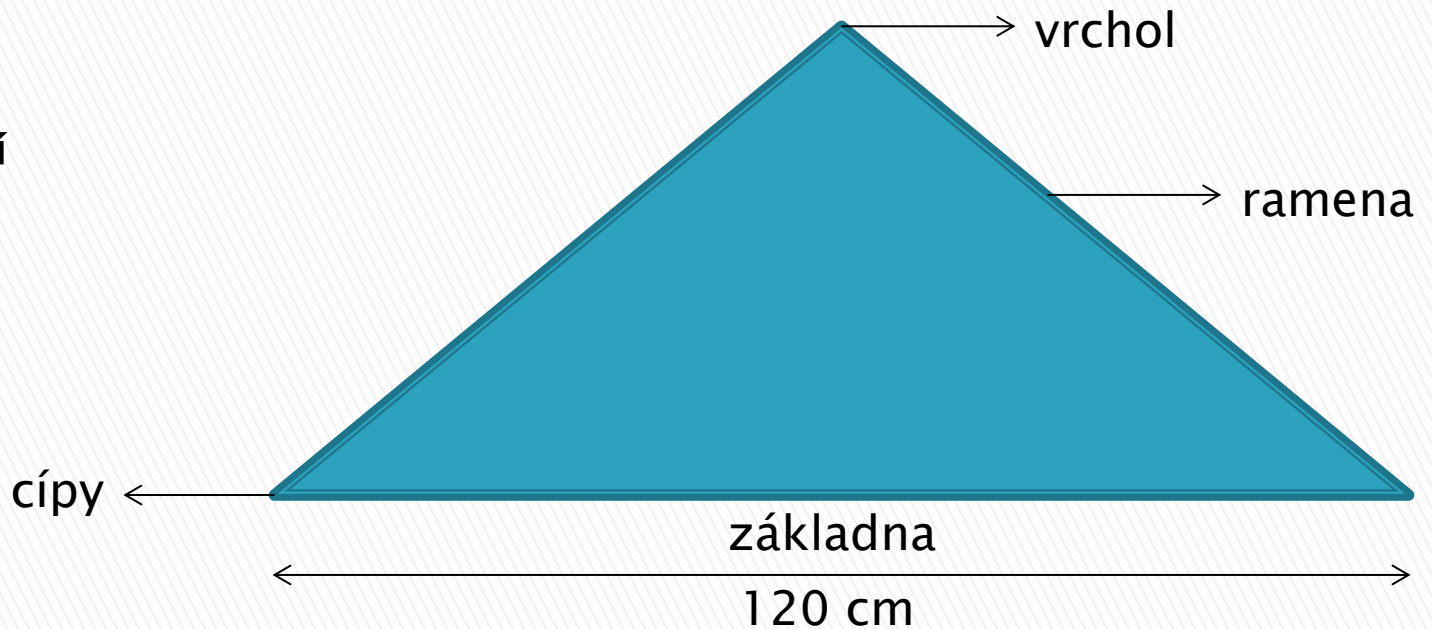
- **šátkové**
- **obinadlové**
- **náplast'ové**
- **prakové**
- **obvazy z tuhoucích hmot**
- **obvazy z pružných hmot**
- **dlahové obvazy**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

ŠÁTKOVÉ OBVAZY

- **nejjednodušší obvazová pomůcka**
- **používáme trojčípí šátek z kalika**
- **typy obvazů dle účelu:**
 - **fixační**
 - **krycí**
 - **podpůrné**
 - **kompresní**

popis šátku:

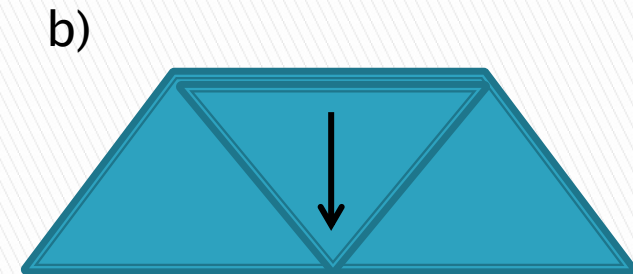
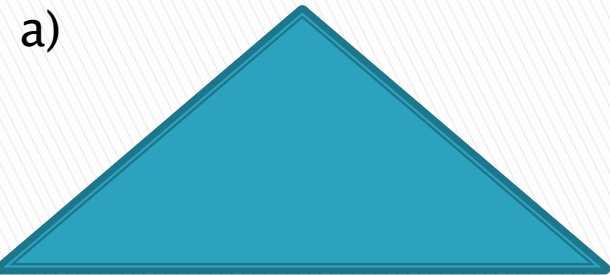

OBVAZOVÁ TECHNIKA

ŠÁTKOVÉ OBVAZY

- šátky skládáme **dle místa použití**
- např. **kravata** (vrchol šátku přehneme na základnu, vzniklý pruh ještě jednou přehneme, kravatu upravíme do potřebné šířky)
- **praktický nácvik: str.** KELNAROVÁ J. a kol., *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty 1. ročník*. Praha. Grada Publishing. 2009. ISBN 978-80-247-2830-8. – **str. 198 - 203**

kravata – postup

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBINADLOVÉ OBVAZY – ZÁSADY PRÁCE S OBINADLOVÝMI OBVAZY

- **šířku volíme úměrně k obvazované části těla**
- **ránu kryj sterilním mulem, pak teprve obvaz**
- **mezi prsty, pod prsy, v třísle bráníme opruzení**
- **obvaz musí být účelný, upravený, ani volný, ani utažený**
- **obvazujeme od užší části těla k širší, výjimkou jsou obvazy ruky (od zápěstí k prstům) a prsy nohou**
- **nastavení - konec nového obinadla podlož pod volný konec předchozího obinadla**
- **konec obinadla přichytíme proužkem náplasti**
- **na začátku a na konci kruhová otočka**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBINADLOVÉ OBVAZY – DRUHY OTOČEK

- **kruhové** - otočky vedeme několikrát na tom samém místě tak, aby se kryly
- **hoblinové** - pro části těla, která se cylindricky zužují/rozšiřují (končetiny), každou další otočku kryjeme zčásti předchozí a postupujeme stále nahoru
- **spirálové** - řídce kladené otočky, nepřekrývají se, k přichycení dlah
- **osmičkové** - k zavazování kloubů, obinadlo vytváří dvě smyčky, které se kříží v podobě osmiček v jednom bodu

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBINADLOVÉ OBVAZY – DRUHY OTOČEK

- **klasové** - hustě kladené osmičkové otočky, kříží se na straně natahovačů, je vzestupný a sestupný, na cylindrické části těla, křížení musí probíhat v přímce jedno nad druhým
- **rozbíhavé** - ošetření lokte, kolena, paty, základní otočka je přes ohnutý kloub, osmičkovými otočkami se vzdalujeme od středu, otočky se zčásti kryjí
- **sbíhavé** - kruhová otočka začíná nad/pod kloubem, osmičkovými otočkami se blížíme ke středu, poslední otočka je vedena středem kloubu, též označujeme jako **stříškový obvaz**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBINADLOVÉ OBVAZY – DRUHY OTOČEK

http://www.molnlycke.com/Old/Documents/WoundCare/Elset_ElsetS/Images/elset_elset_300x300.jpg

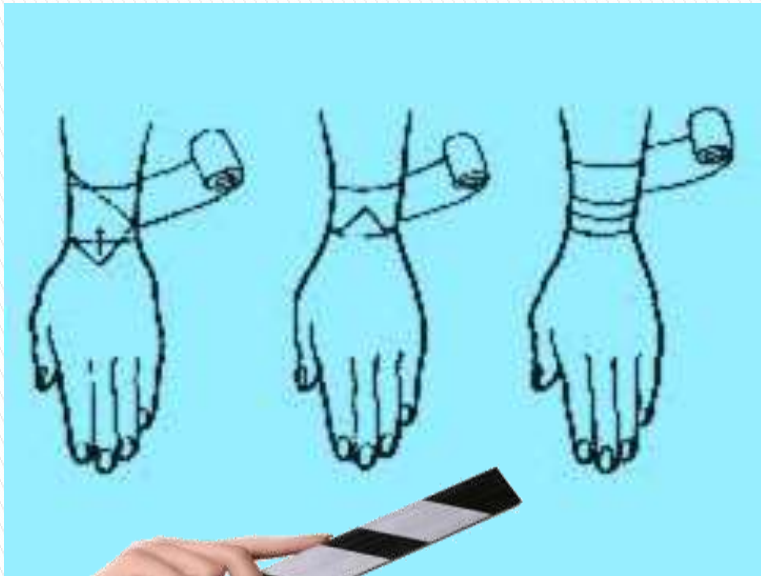

<http://www.molnlycke.com/PageFiles/13481/setopress.jpg>

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBINADLOVÉ OBVAZY – TECHNIKA OBVAZOVÁNÍ, PRVNÍ OTOČKA

- **každý obvaz začneme tak, že volný konec položíme šikmo na obvazovanou část těla a obtočíme kruhovou otočkou**
- **vyčnívající cíp volného obinadla přeložíme a znovu uděláme kruhovou otočku = zámeček**
- **praktický nácvik: str. KELNAROVÁ J. a kol., *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty 1. ročník*. Praha. Grada Publishing. 2009. ISBN 978-80-247-2830-8. – str. 205 - 212**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

NÁPLASŤOVÉ OBVAZY

účel:

- k přichycení mulových čtverců
- ošetření drobných poranění

zásady:

- pokožka musí být suchá, odmaštěná Benzínem, event. oholená
- pokud lepíme náplast na kónickou část těla, nastříhneme okraje v pravidelných úsecích – krk, stehno
- náplast snímáme pomocí tampónku s Benzínem
- náplasti nelepíme do míst předchozího lepení

OBVAZOVÁ TECHNIKA

NÁPLASŤOVÉ OBVAZY

typy:

- **zpevňující obvaz při zlomenině dolní čelisti (3 proužky náplasti od ucha k uchu)**
- **zpevňující obvaz při zlomenině žeber (cingulum), dnes už nahrazeno elastickým hrudním pásem**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

PRAKOVÉ OBVAZY

- **pruh hydrofilového obinadla na obou koncích nastříhneme ke středu, vzniklé proužky zauzlíme**
- **typy:**
 - **prakový obvaz nosu**
 - **prakový obvaz brady**
- **praktický nácvik: str. KELNAROVÁ J. a kol., *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty 1. ročník*. Praha. Grada Publishing. 2009. ISBN 978-80-247-2830-8. – str. 215 - 216**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBVAZY Z TUHNOUCÍCH HMOT

- **jsou součástí definitivního ošetření**
- **patří sem např. sádra, škrob**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

OBVAZY Z PRUŽNÝCH HMOT

- **elastické materiály**
- **pružné tkaniny – viz Pruban, Trikot**
- **praktický nácvik: str.** KELNAROVÁ J. a kol., *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty 1. ročník*. Praha. Grada Publishing. 2009. ISBN 978-80-247-2830-8.
- str. 216 - 220

OBVAZOVÁ TECHNIKA

DLAHOVÉ OBVAZY

- **účelem je znehybnit poraněnou část těla, tím zabránit zhoršení poranění a omezit bolest**
- **viz dlahy**

KOMPRESIVNÍ BANDÁŽ

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA

- **kompresivní terapie je nedílnou součástí léčby onemocnění žilního systému dolních končetin jako křečových žil a chronické žilní insuficience**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA

http://www.lecbarany.cz/images_obsah_produkty/600x600/358.jpg

kompresivní obvaz na dolní končetiny se může přikládat z různých důvodů, např.:

- **před a po OP (jako prevence TEN - tedy vzniku sraženiny v cévním řečišti dolních končetin)**
- **při operaci žil**
- **prevence křečových žil (varixů) nebo při snaze zabránit dalšímu rozšíření nebo rozšiřování varixů**
- **prevence vzniku otoků na nohou**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – ÚČINKY A ÚČEL KOMPRESIVNÍHO OBVAZU

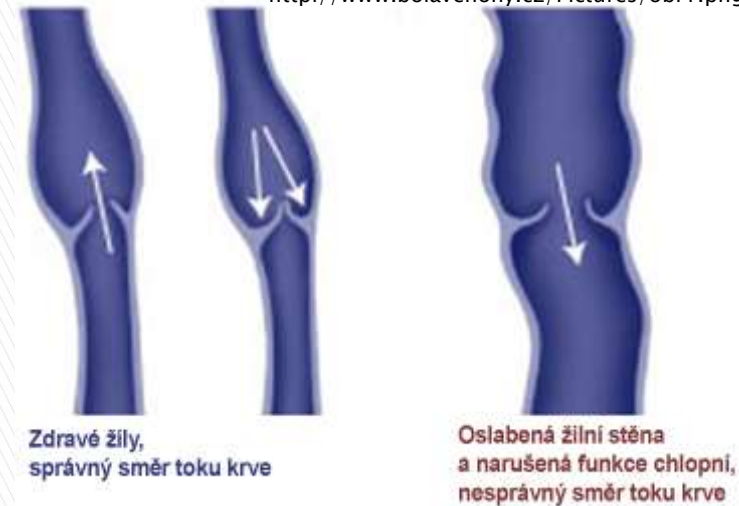
- **posílení stěny cév**
- **rozšířené cévy se zužují**
- **zvyšuje se rychlost proudění žilní krve (prevence vzniku sraženin-trombů)**
- **opora pro lýtkové svaly, žilní chlopně opět funkční**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – INDIKACE BANDÁŽE DOLNÍCH KONČETIN

- **před a po operaci**
- **operace žil**
- **prevence vzniku krevních sraženin**
- **křečové žíly - varixy**
- **prevence tvorby otoků dolních končetin**

<http://www.bolavenohy.cz/Pictures/obr1.png>

[http://cz.hartmann.info/images/Kompressionstherapie_bei_Ve\(1\).jpg](http://cz.hartmann.info/images/Kompressionstherapie_bei_Ve(1).jpg)

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – KONTRAINDIKACE POUŽITÍ KOMPRESIVNÍHO OBVAZU

- **onemocnění tepen**
- **onemocnění srdce (selhávání)**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – POSTUP

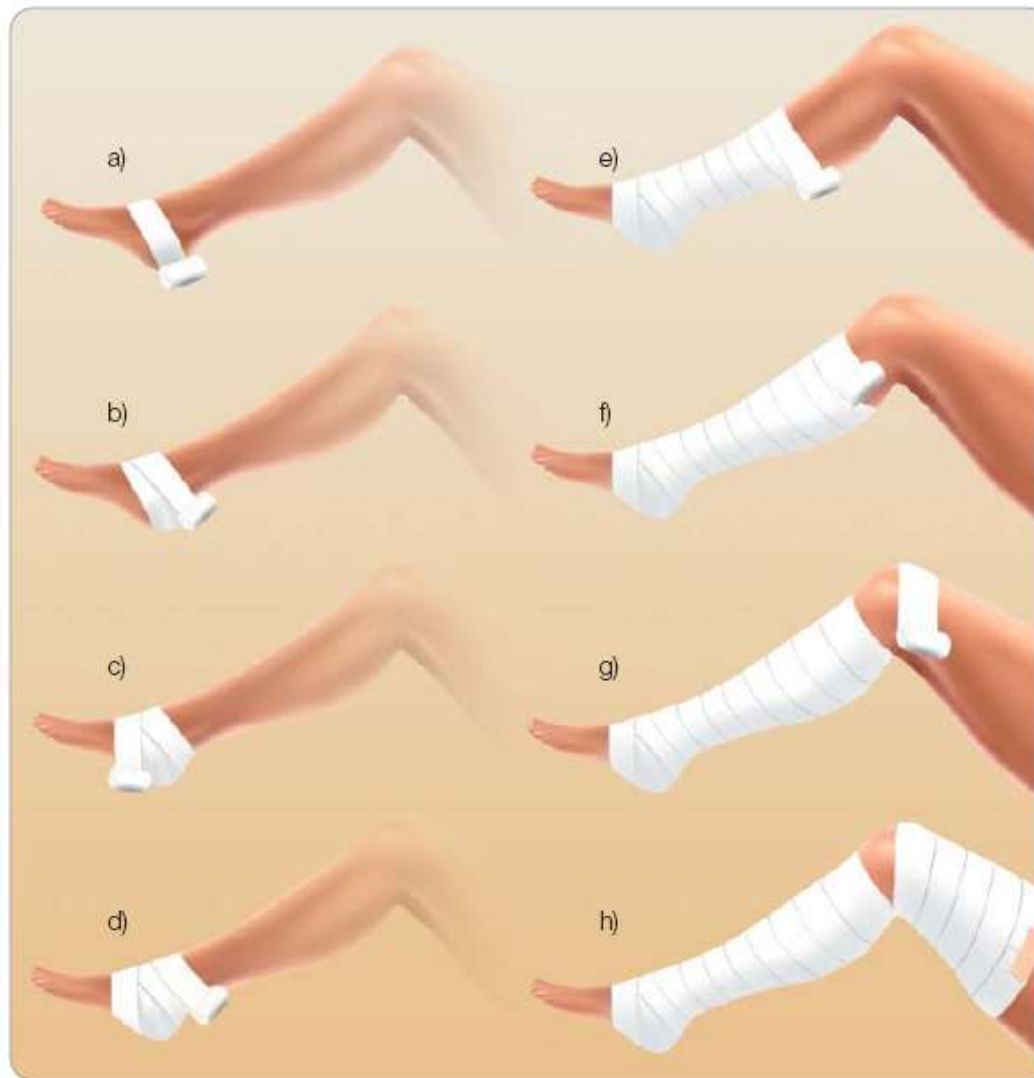

<https://i1.ytimg.com/vi/uh0XkCuPieY/hqdefault.jpg>

<http://ose.zshk.cz/media/F4046.jpg>

- **obvaz přikládáme nejlépe než pacient vstane nebo končetina musí být 20 minut ve zvýšené poloze**
- **začínáme otočkou těsně pod prsty, postupujeme přes patu, kotník až k tříslům**
- **od kolene se jemně uvolňuje stažení otáček**
- **použít obinadla 8 - 10 cm široká**
- **otočky se musí krýt ze 2/3**

Obr. 2 Jedna z možných variant techniky přikládání kompresivního obinadla.

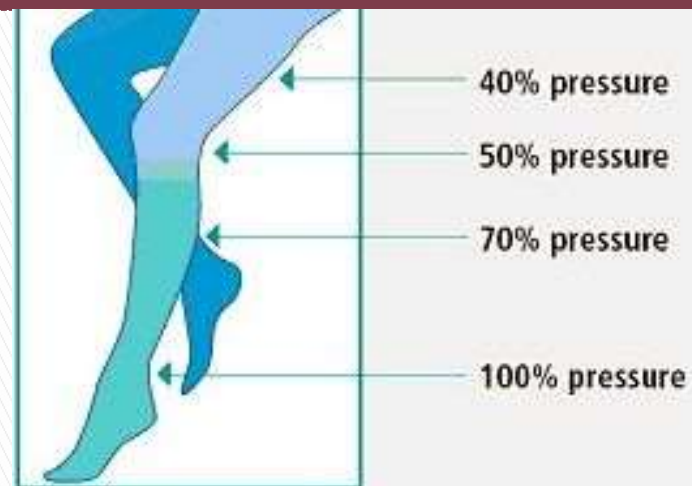
Při přikládání obvazu je nutné, aby byla dodržena maximální dorzální flexe, nárt podkládáme vatou a první otáčku vedeme způsobem pata–nárt–pata (a). Druhá otáčka je vedena proximálním směrem, otáčky obvazu se těsně překrývají (b). Třetí otáčka je vedena přes nárt na nohu (c), hlavu obvazu dále vedeme vzestupně těsně proximálně od paty (d).

Při vzestupných otáčkách přimodelujeme obvaz – na distálním bérci vedeme otáčky pevněji a hustěji (e). Pokračujeme-li obvazem stehna, je první otáčka vedena cirkulárně na proximálním bérci (f). Dále pokračujeme přes vatou podložené podkolení na stehno. Číška může zůstat částečně volná (g). Obinadlo vedeme vzestupně přes stehno, proximální okraj fixujeme v třísele nedráždivou náplastí (h).

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – KOMPRESIVNÍ ELASTICKÉ PUNČOCHY

- **kompresivní punčochy a návleky jsou podle síly komprese kterou na tělo působí klasifikovány do čtyřech kompresních tříd**
- **směrem vzhůru komprese klesá v přesně definovaném průběhu**

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – PROPAGACE PREVENCE

A pregnant woman with long blonde hair is shown in profile, sitting on a purple background. She is wearing a white halter-neck bodysuit and white thigh-high compression stockings with blue stripes at the top and bottom. The text 'LIPO TROMB' is written in large white letters to her right, with 'KOMPRESIVNÍ PUNČOCHY, které vám mohou zachránit ŽIVOT' in smaller black letters below it.

LIPO TROMB

KOMPRESIVNÍ PUNČOCHY,
které vám mohou zachránit ŽIVOT

OBVAZOVÁ TECHNIKA

KOMPRESIVNÍ TECHNIKA – PROPAGACE PREVENCE

